

EEN KAARTJE.

DOOR

MR. W. G. F. A. VAN SORGEN.

'n Gure Novemberavond, wind en sneeuw.

Hu! . . . In de schatting van Mejuffrouw Elisabeth Maria de Breul, alleen in haar halfduistere, ongezellige, voor haar alleen veel te groote achterkamer gezeten, was die wind een ware boeman; een verschrikker, die in den schoorsteen blies, waarom de juffrouw al voorlang het laatste sprankje vuur uit den ouderwetschen haard had verwijderd; een kwelduivel, gierend om het oude familiehuis, en die balken en binten deed kraken, ja de juffrouw zelve, zooals zij het noemde, schudden op haar stoel. Huiverend had ze haar ouden omslagdoek omgedaan; bij het twijfelachtig licht der oude carcellamp geleet haar schaduw, zij wist zelve niet wat: die lange spichtige figuur met den neus vooruit, die zich zoo scherp tegen het behangsel afteekende, met dien bril voor de oogen, en die ingevallen kin. Het was of ze door haar magerheid een geraamte leek. Langzaam en spookachtig gleed ze voort onder een nieuwen windvlaag: de kamer uit, de groote gang door, naar de keuken, die wel een kerk leek, en waar ze de eenige dienstbode door haar onhoorbaar binnenkomen een rilling op 't lijf joeg. Ze beval ook dáár 't vuur te dooven bij zulk een orkaan! Zij liep vervolgens het gansche huis door: zonder licht, op den tast, om te weten of alles wel behoorlijk gesloten was, terwijl boven die wind nog akeliger scheen. Beneden gekomen, zette ze zich weer op haar plaats neder, vlak in den tocht als de deur opening. Daar had zij als kind gezeten; die plaats was haar aangewezen omdat ze de jongste was, en uit gewoonte had zij die altijd behouden. Het afgewasschen theegoed stond voor haar; ze zat op den ouderwetschen stoel recht als een kaars bij de ouderwetsche tafel, midden in die ouderwetsche omgeving, die haren ouders vóór haar had gediend; en 't was of op de vleugelen van dien loeienden wind allerlei oude herinneringen tot haar kwamen. In dit huis was ze jong geweest: alles was er toen even gezellig en vroolijk: alle kamers waren in gebruik: de groote nu dorre tuin was een lusthof: haar ouders en al haar broers en zusters waren nog in leven . . . de onbarmhartige wind deed op eens al die herinneringen vervliegen: hoe geheel anders was alles nu! . . . van dat groote gezin was nog slechts haar broer over, dien ze zelden zag . . . alleen dit huis was hetzelfde gebleven, en zij had het nooit verlaten. Bij den dood harer ouders had ze gevreesd dat haar broer er zijn aanspraak op zou doen gelden, maar dat gevaar was afgewend. Hij had een ander, moderner deel van de stad opgezocht, en daar wat zij noemde „een paleis” gebouwd. Háár is elk plekje in dit ouderlijk huis lief: de kamer waar haar vader en haar moeder kort na

elkander stierven, en waar zij nu slaapt: de kinderkamer, waar nog altijd hetzelfde kleed op den vloer ligt — hoe dikwijls had zij er de ruiten van geteld! — en met dat eene raam, dat nooit open kon, en 't nog niet kan.... De studeerkamer van haar vader: hoe zachtjes liepen ze die voorbij om hem niet te storen!.... en onder de trap op het portaal die donkere hoek, waar haar broer haar bang

mee maakte.... nòg werpt ze er onwillekeurig een blik in als ze er 's avonds voorbij gaat. Nu is alles verlaten: sommige kamers zijn geheel onttakeld om de belasting: deuren en vensters gesloten: schoorsteenen afgebroken: meubelen waar ze niet van scheiden kon, in een paar vertrekken opgetast. Ze was bij zuinigheid grootgebracht; in de laatste jaren was ze zich nog veel meer gaan bekrimpen. De beide dienstboden van voorheen hadden voor ééne, onder de achttien jaren, plaats gemaakt; de vigilante 's Zondagsmorgens naar de kerk was afgeschafte; in plaats van deftige

Bij het twijfelachtig licht geleeleek haar schaduw, zij wist zelve niet wat.

zwarte zijde dekte thans een eenvoudig merinos japonnetje hare leden . . . al deze overleggingen waren zoo weinig aangenaam, dat het oog der juffrouw naar eene afleiding zocht; ze vond die in de Oprechte Haarlemsche, die zij open sloeg om de marktberichten na te zien, zooals ze elken avond gewoon was, om te weten of ze niet bedrogen werd. — Morgenochtend geen ei, overwoog ze, — ze zijn een cent opgeslagen. — Na de marktberichten kwamen de advertentiën aan de beurt: de menschen trouwden maar, en bedachten niet hoeveel er kwam kijken. Andere rubrieken dan marktberichten en advertentiën

had de krant voor de juffrouw niet. Ze vouwde haar dicht: voorzichtig, of ze een fijn damasten servet ware geweest; toen was ze weer alleen: die krant was de eenige, die haar nog eenigszins met de buitenwereld in aanraking bracht. Al haar oude kennissen waren dood, en „nieuwe maakte ze niet meer.” Alles was veranderd! Met een zucht stond ze op, en trok aan de schel. De meid in de keuken wist wat dit beteekende. Zij borg met hare verkleumde vingers haar naaiwerk in 't boersche mandje, wat niet veel tijd mocht kosten, want in 't volgend oogenblik stond de juffrouw reeds met den koperen blaker op den drempel. De juffrouw zag alles na; een paar minuten had ze slechts noodig om in alle hoekjes en gaatjes te kijken; het laatste in den doofpot en in de stoof. Ze draaide het spaarlampje uit, en „keek in donker”. De meid liep vooruit, volgens het consigne; de juffrouw voelde nog eens aan de keukendeur of die wel goed gesloten was, en daarna ging 't zwijgend de lange gang door en de breede ouderwetsche trappen op. Bijna waren ze boven, toen meesteres en dienstbode gelijktijdig hare schreden inhielden: er werd aan de voordeur gescheld!

De juffrouw bleef een oogenblik staan. — Daar had je 't al!... Er was brand!!!... Verwijtend keek ze de meid aan: al lang had ze voorspeld dat die meid nog eens brand stoken zou!... Maar neen: er was de laatste uren geen spoor van vuur in huis geweest... — Niet opendoen! klonk haar bevel. — Wie doet er open in het holle van den nacht?! We zijn naar bed! Maar een herhaald en nu nog ongeduldiger bellen deed de juffrouw begrijpen, dat hij die buiten stond niet van plan scheen 't op te geven, en dat 't dus noodzakelijk was het bevel in te trekken. — Maar doe dan met de ketting open, en vraag eerst wie er is!

Achter het in houten krullen gevatte glas boven de voordeur werd voor hem, die buiten stond, een flauwe schemering zichtbaar, naarmate de juffrouw met het licht verder de trap afdaalde. — Wie is daar? — Mijnheer de Breul! Maar doe dan toch open! 't Is hondenweer!

Mijnheer de Breul stoof driftig naar binnen. Hij liep de meid zonder groet voorbij, sloeg de sneeuw van zijn pels, deed een vergeefsche poging om de deur van de voorkamer te openen, waarbij hij tegen de zware ganglantaarn bonsde met zijn hoogen zijden hoed, zoodat deze scheef op zijn hoofd kwam te staan, en kreeg daarna eerst zijn zuster, die achter 't licht stond, in 't gezicht. Hij ging haar vóór, met groote stappen de achterkamer in. — Ik heb er niet aan gedacht dat jij zoo vroeg op stok gaat, zei hij, maar ik had toch niet eer kunnen komen; ik kom juist van een vergadering. — Hij knoopte zijn pels open, om een brief uit een der binnenzakken te krijgen. — Brr!... wat is 't hier koud!... Hij knoopte hem dadelijk weer dicht.

Hij had vergeten zijn hoed recht te zetten. Zooals hij daar stond in dat rossige licht, dat zijn zuster nog steeds onbeweeglijk in de hand hield, met dat scheefstaande hoofddekseel, had men den gevierden staatsman, den deftigen volksvertegenwoordiger, nauwelijks in hem herkend. Hij scheen eer iemand die juist van een partij t'huisgekomen was, waar hij zich wat veel had gemonteerd.

Daar had je 't al!... Er was brand!!!...

— Brr!.... je zult me niet kwalijk nemen, dat ik mijn hoed ophoud.... Hij zette dien recht en haalde een stoel naar zich toe: — als ik niet door die vergadering opgehouden was, was ik wel vroeger bij je gekomen....

Eerst nu, nu zijn zuster zag dat hij niet van plan was zijn bezoek staande af te leggen, zette zij den blaker op de tafel, en ging op de uiterste punt van een der stijf op een rechte lijn tegen den muur staande stoelen zitten. Met een droog kuchje begon ze: — als ik den heelen dag alleen heb gezeten....

Je zult me niet kwalijk nemen, dat ik mijn hoed ophoud....

Maar ze voleindigde niet; het was duidelijk genoeg dat zij bedoelde: kan ik het laatste uur ook wel alleen blijven.

— Ik wilde niet tot morgen wachten, hernam haar broer, — met wat ik je mee te deelen heb. Ik heb een brief van den man van nicht Henriëtte de Breul, hij verzoekt dien tevens als kennisgeving aan jou te beschouwen: zijn zwager Constant is dood. Hier is hij, als je hem lezen wilt.

Op de plaats, waar 's heeren de Breuls zuster zat, was het of er iets kraakte. De heer de Breul zag op; zijn zuster zat even onbeweeglijk. — Als het maar geen muis was!.... Voor geen geld ware de heer de Breul met zulk een diertje in de kamer gebleven.... — Hemel, dat mensch kent nu geen aandoening hoegenaamd!.... Als jongelui waren zij en Constant zulke vrienden!

— Het is nog schielijk afgelopen, zei hij. Een schijnbaar onbeteekenende verkoudheid, zul-je uit dien brief zien; niemand had er erg in. Zijn vrouw en kinderen verliezen veel in hem, al is 't niet geldelijk, want 't fortuin kwam van haar.